

Čís. 16600.

Možno sa poraďom práva pred súdom, príslušným podľa všeobecných pravidiel práva procesného, domáhať z dôvodu bezzákladného obohatenia na finančnom eráre zaplata sumy, ktorú tento pre daňové dlhy daňového dlžníka zabavil z peňazí u tohoto dlžníka najdených, ale mu nepatriacich, a to aj keď sa vlastník peňazí už pred tým bezúspešne pokúsil domôcť sa vrátenia peňazí excindačným sporom podľa § 357 zák. č. 76/1927 Sb. z. a n.*)

(Rozh. z 2. decembra 1937, Rv III 537/37.)

Firma R. kúpila z Maďarska ošípané, ktoré — ešte než došli na určenú stanicu — predala ďalej Michalovi L. a spol. Firma R. poverila agenta T., aby v jej zastúpení prevzal na železničnej stanici v K. zásielku ošípaných, vybavil všetky formality, a zásielku hneď odovzdal ďalším kupiteľom Michalovi L. a spol., od ktorých mal aj kúpnu cenu zinkasovať a peniaze potom uložiť v banke pre firmu R. — Jozef T. zachoval sa podľa príkazu a kúpnu cenu od Michala L. a spol. zinkasoval. Na ceste do banky pristúpili k Jozefovi T. berní exekútori so strážnikom a pre daňový nedoplatok Jozefa T. zabavili všetky peniaze, ktoré boli u neho, tedy aj peniaze firmy R. — Firma R. podala proti tomuto zabaveniu odpor u berného úradu v K. a keď odporu nebolo vyhovené, excindačnú žalobu, ktorá bola pravoplatne zamietnutá. — Firma R. domáhala sa žalobou na finančnom eráre zaplata 40.660 Kč 50 hal. na tom základe, že finančný erár sa touto sumou bez základu obohatil na jej úkor žalujúcej strany. — Žalovaný finančný erár vzniesol sporu prekážajúcu námietku neprípustnosti poraďu práva podľa bodu 1. § 180 Osp., lebo odňatie peňazí stalo sa vo výkone verejnej moci, takže žaloba patrí v smysle zák. č. 4/1918 Sb. z. a n. pred krajský súd v Prahe.

Súd prvej stolice sporu prekážajúcu námietku zamietol, lebo žalobný nárok nie je odvodzovaný z verejnoprávneho pomeru, t. j. z toho, že orgán finančného eráru neprávom zabavil peniaze u Jozefa T., ale z toho, že zabavil aj peniaze, ktoré patrily žalujúcej strane a žalobný nárok na vrátenie protihodnoty týchto peňazí je nárokom súkromnoprávnym. Vo veci samej súd prvej stolice vyhovel žalobe po výšku 39.863 Kč.

Odvolací súd rozsudok súdu prvej stolice v podstate potvrdil. Z dôvodov: V zákone o priamych daniach č. 76/1927 Sb. z. a n. sú sice uvedené v §§ 356 a 357 jednak námietky dlžníka, jednak odpor iných osôb proti bernej exekúcii ako obranné prostriedky proti vymáhaniu daní, ale týmto nie je nijak vylúčené právo — žalujúcou stranou v žalobe uplatnené —, zakladajúce sa na súkromnoprávných pravidlách bezzákladného obohatenia. Podľa názoru odvolacieho súdu neprekáža uplatneniu žalobného nároku ani tá okolnosť, že použitie opravného

*) Porov.: Úr. sb. č. 2272, 2714, 3119, Sb. n. s. č. 12069.

prostriedku podľa § 357 zák. č. 76/1927 Sb. z. a n. nevedlo k cieľu. Obrana opierajúca sa o ustanovenie § 357 zák. č. 76/1927 Sb. z. a n. je obranným prostriedkom uplatňujúcim právo na predmet bernou exekúciou postihnutý, t. j. uplatňuje právo, ktoré nedovoľuje, aby exekúcia bola vykonaná. Nejde ani o vec rozsúdenú, lebo v spore podľa § 357 cit. zák. žalujúca strana uplatňovala len svoje vlastnícke právo (s neúspechom) a teraz žalobou platňuje nárok z bezzákladného obohatenia, nežiadajúc vydanie veci (bankovák), ale vydanie protihodnoty toho, čo získala žalovaná strana výkonom exekúcie z majetku žalujúcej strany. Čo do bezzákladnosti námietky veci rozsúdenej odkazuje odvolací súd na podstatný rozdiel základov žaloby (vlastníckej) podľa § 357 cit. zák. o priamych daniach a žaloby, o ktorú teraz ide, t. j. žaloby z bezzákladného obohatenia. Podľa ustanovenia § 411 Osp. rozsudok vyneseneý v merite veci stane sa pravoplatným len potiaľ, pokiaľ rozhodol o práve v žalobe uplatnenej. Predpokladom pre úspešnosť námietky veci rozsúdenej s poukazom na materiálnu pravoplatnosť vyneseneého rozsudku je, že v novom spore tak čo do osob ako i čo do veci samej je úplna totožnosť. Tejto v konkrétnom prípade čo do veci niet. Márne namieta žalovaná strana, že na jej strane niet bezzákladného obohatenia. Žalovaná vraj dostala len to, na čo mala nárok podľa pravoplatných a vykonateľných rozhodnutí finančných úradov. Žalujúca strana však nezapiera pohľadávku žalovanej strany proti jej daňovému dlžníkovi Jozefovi T. V súdenom prípade je nadobudnutie so strany veriteľa (žalovanej strany) bezdôvodným preto, že síce má nárok proti svojmu dlžníkovi, proti ktorému exekúciu viedol, ale nemá nárok proti osobe tretej (žalujúcej strane), z majetku ktorej sa uspokojil, podržal a drží tedy majetok, tretej osobe neprávom odňatý. Veriteľ môže viesť oprávnene exekúciu len na majetok dlžníka, nie však na majetok tretích osôb a keď exekúciou zasiahne majetok tretej osoby, stane sa tak neprávom, bez právneho dôvodu, sine causa.

N a j v y š š í s ú d dovoláciu žiadosť zamietol.

Z d ô v o d o v:

Otázky, ktoré boly v súdenom prípade predložené dovolaciemu súdu k rozhodnutiu, totiž: či možno sa na finančnom eráru domáhať z dôvodu bezzákladného obohatenie náhrady toho, čo bolo v bernej exekúcii pre daňové nedoplatky dlžníka neprávom vydobyté z majetku tretej osoby, hoci predchádzal už bezúspešný excindačný spor podľa § 357 zák. č. 76/1927 Sb. z. a n.; a či uplatňovanie tohoto nároku patrí na poriad práva civilného, rozriešil Najvyšší súd v svojom rozhodnutí č. 12069 Sb. n. s.

Poukaz na toto rozhodnutie je na mieste aj pre prípady rozhodované v právnej oblasti Slovenskej, nakoľko materiálne právo v otázke bezzákladného obohatenia na Slovensku platné je shodné s právom

platným v západnej právnej oblasti práve tak ako pravidlo čo do otázky prípustnosti poradu práva.

Citovaným rozhodnutím zaujal Najvyšší súd stanovisko:

1. že možno požadovať vrátenie toho, čo bolo plnené od počiatku bez dôvodu, alebo čo niekto chce podržať bez dôvodu,

2. že toto právne pravidlo platí aj keď ide o plnenie z bernej exekúcie, ak nastalo uspokojenie finančného eráru plnením z majetku toho, kto plniť nemal, a to aj keď predchádzal bezúspešný excindačný spor podľa § 357 zák. č. 76/1927 Sb. z. a n.,

3. že uplatnenie tohoto nároku patrí na poradi práva súkromného.

Cieľom stručnosti odkazuje Najvyšší súd na dôvody citovaného rozhodnutia, ktoré celkom priliehajú na prípad teraz rozhodovaný a ináč aj na správne, stavu veci a zákonu odpovedajúce dôvody rozhodnutia odvolacieho súdu.

Čís. 16601.

Ustanovenia zákona č. 91/1918 Sb. z. a n. o osmihodinovej pracovnej dobe nevzťahujú sa na strážnikov obecnej polície.

(Rozh. zo 17. decembra 1937, Rv IV 595/37.)

Bývalý strážnik mestskej polície domáhal sa žalobou na žalovanom meste zaplata 7.127 Kč odmeny za práce prez čas.

O b a n i ž š i e s ú d y žalobu zamietly, o d v o l a c í s ú d z týchto dôvodov. Žalobník odvoláva sa na ustanovenia zákona č. 91/1918 Sb. z. a n. Avšak tento zákon nevzťahuje sa na mestských strážnikov, ktorí vykonávajú verejnú funkciu, lebo cit. zákon vypočítava všetkých zamestnancov, ktorí podliehajú jeho ustanoveniam, tak priemyselní robotníci, banskí a lesní zamestnanci atď., ale nie mestskí strážnici.

Nehľadiac však aj na to žalobník nepožaduje zaplata odmeny za práce prez čas na tom základe, že konal zvláštnu prácu podľa služebného poriadku vydaného žalovaným mestom a že tieto práce majú byť odmenené podľa tohto služebného poriadku, ale len vo všeobecnosti sa zmieňuje o tom, že pracoval viac než 8 hodín neuvádzajúc nijak, v čom spočívala táto práca; žalobník udal len to, že po službe musel sa zdržovať v kasárni, aby mohol byť prípadne použitý k ďalšej službe, ale toto nemožno pokladať za prácu prez čas, tým menej, lebo žalobník za túto dobu nekonal žiadnu prácu.

N a j v y š š í s ú d dovolaciu žiadosť zamietol, lebo nespoznal zákonného dôvodu, aby rozsudok odvolacieho súdu bol zmenený, účinnosti zbavený alebo rozviazaný. (Vid'. Úr. sb. č. 2603 a Sb. n. s. č. 5728, 15143.)